

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravištvu in uredništvu »DOMOVINE« Ljubljana
Puccinjeva ulica št. 6, II. nad., telefon 31-22 do 31-28
Račun Poštne hranilnice podruž. v Ljubljani št. 10 711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 6.— L. polletno 12.— L. celoletno 24.— L. — Posamezna številka 60 cent.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Važen dogodek nas prepričuje, da stojimo pred velikimi odločitvami v sedanji vojni.

V dneih od 7. do 10. aprila sta se sestala Duce in Hitler.

Duceja so spremljali šef italijanskega glavnega stana armadni general Ambrosio, državni podtajnik zunanjega ministrstva Bastianini, funkcionarji italijanskega ministrstva za zunanje zadeve in oficirji vrhovnega italijanskega poveljništva. S Führerjem so bili prisotni ob sestanku maršal Nemčije Herman Göring, nemški zunanji minister von Ribbentrop, šef vrhovnega poveljništva nemških oboroženih sil generalni feldmaršal Keitel, vrhovni poveljnik vojne mornarice veliki admiral Dönitz in šef glavnega stana vojske general Zeitzler. Nemški veleposlanik von Mackensen in Kraljevi veleposlanik Italije v Berlinu Alfieri sta se tudi udeležila sestanka. Med obširno izmenjavo gledišč je bil proučen tako splošni politični položaj kakor tudi vsa vprašanja v zvezi s skupno vojno in določeno je bilo popolno soglasje glede ukrepov, ki jih je treba izvesti na vseh področjih.

Duce in Führer sta znova potrdila svoj odločni sklep in sklep svojih narodov, voditi vojno ob celotni uporabi vseh energij do končne zmage in popolne odstranitve sleherne bodoče nevarnosti, ki bi z zapada ali vzhoda ogrožala evropsko-afriški prostor. Znova so bili potrjeni skupni cilji, ki jih alle Osi zasledujejo za obrambo evropske omike in za pravice narodov do svobodnega razvoja in sodelovanja. Zmaga v trojnem paktu združenih narodov bo zagotovila Evropi mir, ki jamči sodelovanje vseh narodov na osnovi njih skupnih interesov in pravične razdelitve gospodarskih virov sveta. Razgovori med Ducejem in Führerjem in razgovori med njunimi sodelavci so potekali v duhu velike prisrčnosti.

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 12. t. m. naslednje 1052. vojno poročilo:

Pri izvrševanju premikanja italijansko-nemških čet proti novim postojankam

na tuniskem bojišču sta bila izpraznjena Sfax in Kajruan. V južnem odseku so bili odbiti močni sunki sovražnih prednjih enot, podprtih od oklopnih voz. Oddelki našega letalstva so napadali poto v zaledju nasprotnika. Nemški lovci so zbili pet letal tipa »Spitfire«. Včeraj popoldne so oddelki štirimotornih letal obstreljevali Neapelj, Trapani in Marsalo; povzročili so znatno škodo na poslopih. Skupno je javljenih 22 ranjenih in 4 smrtnih žrtve med civilnim prebivalstvom. Naši lovci so zbili 6 letal v Neaplju, 2 v Trapaniju, 4 druga letala je uničilo protiletalsko topništvo in sicer 2 v zraku nad Neapljem, 1 nad Mesino in 1 nad Pozzalom. Med poletom nad Cagliari (Sardinija), so obrambne baterije zadele 2 letala, ki sta se zrušili v plamenih, 1 na jugu, od S. Ilje, drugo v okolici mesta 4 letala se niso vrnila na svoja oporišča.

Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo 12. t. m. naslednje poročilo:

V očističevalnih borbah severozapadno od Izjuma sta bila uničena dva sovražna bataljona.

Še ostale vzhodne fronte poročajo samo o brezuspešnih krajevnih sovjetskih napadih ob kubanskem mostišču in južno od Ladoškega jezera.

V Tunisu so naši zaščitni oddelki na področju Kajruana in Suse žilavo upirajo napredovanju sovražnika in so vedno znova zadržale prodiranje prvih oddelkov sovražnih oklopnih sil. V neprekinjenih borbah so se nemško-italijanske bojne skupne umaknile proti severu in izpraznile v teku teh pokretov ter po načrtnem uničenju za vojno važnih naprav Sfax in Kajruan.

Visoki komisar je obiskal Dolenjsko

Minili sta dve leti, odkar je Italijanska Vojska zasedla Ljubljansko pokrajino. Ob tej priliki so bile prirejene lepe svečanosti, prav posebno pomembne pa je bil obisk Visokega komisarja na Dolenjskem. Eksk. Grazioli je izvršil dolg in podoben ogled javnih in pomožnih uradov v Novem mestu nadalje v občinah St. Jerneju in Kostanjevici v kartuziji Pleterjih in drugih krajih tega obsejnega področja. Mudil se je med prebivalstvom in se zanimal za najnujnejše težnje in potrebe.

Vlak s katerim se je peljal Visoki komisar z večjim spremstvom, se je ustavil v Trebnjem, kjer so bili razvrščeni oddelki Crnih srajc s praporom. Tu so Visokega komisarja sprejeli predstavniki iz Novega mesta. Vlak je nadaljeval vožnjo v Novo mesto. Eksk. Grazioli se je s spremstvom najprej podal na vojaško pokopališče in se poklonil padlim vojakom divizije »Isonzo«. Nato je obiskal vojaško bolnišnico v šolskem poslopju ki je popolnoma prenovljena. Eksk. Grazioli se je ustavil ob vsaki postelji in je obdaroval ranjene in bolne vojake z denarnimi zneski. Po kratkem obisku v poveljstvu je šel Visoki komisar v prostore poveljništva divizijske pehote v kapiteljski cerkvi; je Visokega komisarja sprejela duhovščina s proštom Čerinom na čelu. Ta je pozdravil najvišjega predstavnika vlade in se mu zahvalil za stalno skrb, ki jo izkazuje kapiteljski cerkvi Eksk. Grazioli je odgovoril da bo tudi v bodoče skrbel za ohranitev cerkvenih in verskih umetnin.

Takoj po obisku v cerkvi je Visoki komisar s spremstvom odpotoval v St. Jernej. Prebivalstvo je bilo zbrano na trgu z županom in župnikom na čelu. Visoki komisar se je zanimal za razmere kmetovalcev. Nato je obiskal cerkev in županstvo ter je pustil županu znesek za občinske reveže župniku pa za cerkev. Visoki komisar se je zlasti prisrčno sestel s šolarji, ki so se zbrali okrog njega. Nato je Visoki komisar obiskal še Brezovico. Smarje in druge manjše kraje, kjer so ga čakali oddelki protikomunistične milice in prebivalstva. Ogledal si je dela za zgraditev obsejne žične mreže, ki bo tvorila državno mejo in ki jo pionirji naglo postavljajo. Nato se je Eksk. Grazioli ustavil v samostanu Pleterjih ki je bil od komunistov delno požgan. Sprejel ga je prior dr. Leopold Edgar. Visoki gost si je ogledal cerkev in požgani del samostana, ki se zdaj popravlja. Zagotovil je priorju,

Oddelki letalstva za borbo iz bližine so podpirali operacije naših čet in prizadeli v presenetljivih napadih iz nizke višine sovražniku hude izgube.

Posamezna sovražna letala so prodrla včeraj nad zapadno ozemlje do državne meje. Pri tem je bilo sestreljenih 5 sovražnikovih letal.

Pri brezuspešnem napadu angleških torpednih letal in bombnikov na konvoj, ki so ga ščitile lahke nemške pomorske oborožene sile, sta bili v Biskajskem zalivu sestreljeni 2 torpedni letali in 3 bombniki. Ob obali zasedenega zapadnega ozemlja in ob Norveški so nemške lahke oborožene sile na morju uničile 4 nadaljnja sovražna letala.

Na zapadnem Sredozemskem morju je nemška podmornica napadla skupino sovražnih bojnih ladij, potopila 8000 tonsko križarko in torpedirala 1 rušilec.

Na sestanku strankinih voditeljev v Essenu je imel minister

dr. Göbbels govor, v katerem se je bavil z letalsko vojno, ki jo vodi Anglija proti civilnemu prebivalstvu,

in je dejal, da predstavlja ta vojna za nemško ljudstvo ne samo materialne, temveč tudi psihološke preizkušnje. Spričo tega se dviga moralno obnašanje ljudstva nad vsako hvalo. Mesto Essen in vsa zapadna Nemčija sta dali dokaz čudovite



Eksk. Visoki komisar v razgovoru z vojsko in prebivalstvom

da se bo zanimal za naglo dovršitev obnovitvenih del. Po ogledu knjižnice je zapustil samostan in nadaljeval pot v Kostanjevico, kjer si je najprej ogledal dela za postavitev obsejne mreže in nato zanimivost tega starinskega mesta. Ko se je popoldne vrnil v Novo mesto, si je ogledal okrožno sodišče, kjer ga je pozdravil predsednik sodišča. Odtod je šel v Fašistični dom, kjer je bil zbran oddelek kmečkih gospodinj. Naglo je nato obiskal še Hranilnico, potem pa je šel v občinski urad, kjer je vstolil novi občinski svet, katerega vodj dr. Marjan Polensek.

notranje trdnosti in hladnokrvnosti. Udarci, ki jih Nemčija sedaj sprejema, je nadaljeval minister, so morajo presojati s stališča splošnega okvira vojne. V tako velikanski borbi, v kateri predstavlja letalska vojna samo neki del, se je treba stalno zavedati ne samo izgub, ki jih utegne imeti Nemčija, temveč tudi tega, kaj te izgube veljajo nasprotniku. Naj nam Angličji povzročijo še tolikšno zlo, vendar nam ne bodo nikoli prizadeli toliko škode, da bi imelo to odločilen vpliv na potek vojne. Naša podmorniška vojna ji drži ravnatežje. Na tem področju jih lahko smrtno zademo. Podmorniška vojna zadeva Angleže huje, nego nas more prizadeti letalska vojna, navzlic vsemu razdejanju in vsem žrtvam, ki jih povzroča. Toda škoda, ki jo povzroča podmorniška vojna ni tako neposredno očitna kakor tista, ki je povzročila bombardiranje iz zraka, in izgube v podmorniški vojni so važnejše za vojni potencial nego krvaveče rane, ki jih zadajajo letala. V nekem razdobju vojne se je škoda, ki jo je Angliji prizadela podmorniška vojna, pokazala v vsem svojem obsegu. Nihče bi ne mogel l. 1939. sanjati, je dejal minister na koncu, da bo mogla nemška vojska postaviti svoje defenzivne črte tako daleč na sovražno ozemlje, kakor se je zgodilo. S tem je nemško ljudstvo, v posesti edinstvene možnosti v zgodovini, zato ima tudi zgodovinsko dolžnost prenašati preizkušnje tega trenutka v luči velike bodočnosti Nemčije.

Pomladno potovanje rib

Zivljenje je potovanje. Potujejo ljudje, potujejo ptice, ki se selijo sibirsko jesen s severa na jug in spomladi zopet nazaj. Potujejo pa tudi ribe.

Najzanimivejši ribji potnik je los,

ki vsako leto zapusti morje in se napoti na dalj-
na, po več sto kilometrov dolgo pot, v kraje, kjer
se je rodil in kjer se je izvalil iz škre. Večino
leta preživi v morju; ko pa pride zanj določen
čas, se pripravi na dolgo težko pot. Losi se od-
pravijo v reke in iz teh večkrat v manjše potočke
na ženitev. Tako so opazovali losa, ki so plavali
po reki Aari in od tam v manjše potočke v višino
1360 m nad morjem. Nagon potovanja je tako
močan, da poskušajo losi večkrat prekoriniti ne-
prehodne točke nazivlj smrtne nevarnosti. Skačejo
čez 2-3 m visoke jezove. Če jim ne uspe prvič,
ponavljajo tako dolgo, da se jim posreči. Kakor
hitro je prekornil jez prvi los, drugi več ne odne-
hajo. Pri Bernu v Švici so točno opazovali, kako
so izvajali skoke. Los se je skrivil, da se je rep
skoraj dotaknil glave, nato se je hitro vzravnil
in kakor puščica v velikem loku preskočil zapre-
ko. Priporočalec Ländersmark je videl na Norve-
škem losa, ki so prekorinili 16 m visok jez, poga-
njajoč se z oporo v oporo, dokler niso dosegli
zaželenega cilja. Ribe potrebujejo le toliko vode,
da sta skrivila trebušni plavuti in že lahko nadalju-

jejo pot. Potovanje losov je hitro. V 24 urah pre-
plavajo med seboj 33 do 40 km.

Podobnega potovanja se loti tudi naš los vred-
ni sorodnik

sulec, ki zastopa losa v vodstvu, stekajočim se v
Črno morje.

Sulecova domovina so reke, kjer običajno pre-
biva v globokih, le hrano si lovi v plitvinah.
Sulec je podoben losu po obliki, je pa še mnogo
bolj pošrešen, kakor njegov severni pobrat. Ko
se približa pomlad, hiti sulec iz velikih rek v
manjše rečice in potoke. Sulci med potovanjem
oblečejo pestro ženitovanjsko obleko, ki je mnogo
živahnjejša kakor navadna modlastna. Vse barve
oči, čez trehni proti repu pa daje široka bak-
reno rdeča pruga in tudi ob plavutih nastane po-
rdeča. Je paš tako, kakor pri divjih živalih, po-
sebnost pri pticah, ki jim sličemo pomlad pred
parenjem zraste lepše perje.

Kako daleč potujejo sulci, še ni ugotovljeno.
Pri nas namreč še ni bilo točnih opazovalcev in
tudi markiranje rib je še v povojih. Ribe označi-
jejo posebno Angleži in Američani na ta način,
da jim pripnejo nad repom pločbo s številko.
Ribe stahajo, zmenijo in vse to zabefčijo. Ako
kdo tako ribo ujame, vse to ponovi in juri postaji,
ki je ribo označil, ter jo ponovno spusti. Pusto-

pek je sličen obroščanju ptic, ki ga tudi pri nas,
ne samo v Ameriki, izvajajo ptičalovci ali ornitolo-
gi že mnogo let.

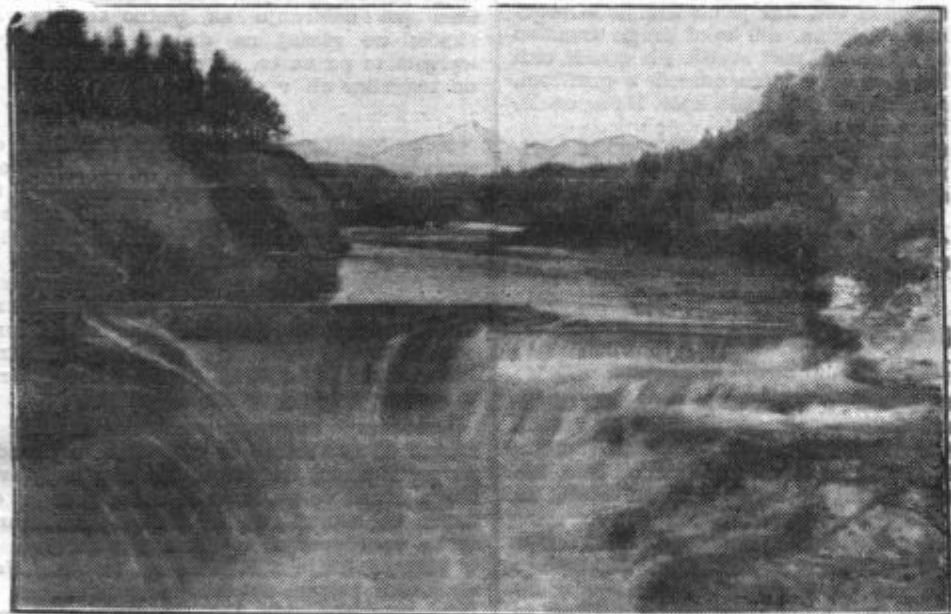
Kakor požene ješa prva tri peresa,

takrat, pravijo naši ribiči, da se prične sulčja
drst. Podobno kakor losi, seveda ne v taki mno-
žini, se sulci zberejo v globokih tolmunih, nato
pa se v skupinah pomikajo proti izvornim vodovja.
Pri nas so tako selitev prav dobro opazovali že
ponovno v Goricih pri Medvodah. Leta 1928,
petega aprila popoldne so sulci potovali čez več
metrov visoki jez goricianske papirnice. Opaza-
valci so videli kakih 20 sulcev, ki so v telu ene
ure poskušali preskočiti precejšnjo zapreko. Bili
so razne velikosti in težine približno od 2 do 10
kilogramov. Do prvega skoka, v mali tolmun ob
skali, stoječi sredi jez, ki širil kaka dva metra
nad vodno gladino, so kmalu dospeli. Težji je bil
skok do vrha jez. Velikega sulca so videli, ko je
trikrat zaporedoma padel nazaj. Šele četrti skok
mu je uspel.

Sulci potujejo po Sori in si izberejo primerne
kraje za drst, za odlaganje ikter. Nekateri po-
tujejo vse Poljske doline, gori do Fušin v
bližini Zirov. Zanimivo je, da sulci nikoli ne gredo
v Selščico kljub temu, da ni na poti v Selščico
nobene posebne zapreke. Nепrekorajljiva zapre-
ka za sulce pa je savski jez pri Medvodah. Eski
zaradi tega jez se sulci obrnejo in se napotijo
številmajše po Sori ali pa odlože ikter spodaj Med-
vod. Po ribarskem zakonu bi morala biti čez
medvodski jez ribja steza. Toda na to so graditelji
svoječas posabili, kljub mnogim intervencijam
gorenjskih ribičev in kljub splošnim gospodarskim
interesam. S tem jezom so ločeni sulci spodnjega
toka Save od sulcev z Gorenjskega, ki segajo v
Bohinjski do Bohinjskega jezera, v dolini pa do
Jesenic.

Sunice, imzване kornice,

sprednja na potovanja nasadne po en večji sam-
mec nazvan mlečnik in nekaj manjših sulčkov.
Ko pridejo na dostiže, na primerno peščeno du-
ročino, prične kornica z repom kopati jamico. Več-
ji sulci kavale, neprestano peganja manjše
sprednjavalca. Kakor hitro pa opazi, da bo kornica
spustila prve ikre, je že pri njej in se obdruge
ob samico, medtem pa spušta seme, podobno
mlečni tekočini. To se ponavlja v presledkih več
dni. Kjer je pa prisotnih več sulcev, motijo ti ne-
prestanost drst in veliki kavale mora večkrat s
silo peganjati napokljane vsiljevca. Medtem ko
stari mlečnik peganja manjšega, ga tipatam
tudi peštemo pgrabi, da voda kar zakrvaši in
pride na svoj račun tretji. Hitro se približa kornica,
se parkrat po njej oplazi in se spet umakne,
boječ se ostrih zob vračajočega se starca. Kakor
so opazovali pri losih in tudi pri sulcih, je kornica
tudi mladi kavale dobrodošel le za kratek čas.



V Savi pri Medvodah je velika ovira ribjega potovanja

— Diateh! — (Konjak) sem radostno kričal
jaz. — Kje si? — (Konjak) sem radostno kričal
jaz. — Maram reči, da me je ta jezik zelo zabaval.
Na primer, nekdo sem vprašal svojega učitelja:
— Kako se pravi po madžarsko »drevo?«
— Tam, — pravi on, me da hi kaj pomislil.
— In dve drevesi?
— Tam-tam.
— In tri?
— Tam-tam-tam.
— Krasen jezik! In če je cel gozd?
— Potem se to že poje po motivih maršac:
Tram-ta tam-tam, tra-tam-tam...
— Zanimivo! Verjemite, tega ne bom nikoli
pozabil.
— O, prav gotovo ne! To boste pomnili svoj
živi dan.

Nu, in nekega krasnega dne je bilo prebujanje
končano... Moj učitelj si je uredil prtljago, stis-
nil mi je roko in rekel:
— Dublat grose ezeli! (Zelo sem vas zaljublil!)
— Pinakofeka! — sem čuvstveno prinal tudi
jaz. (Tudi vi ste mi postali hudo, simpatični!)
— Dize! motor simeza šukerta! (Bodite srečni!)
— Klissenem.
In je odšel. Vzel je s seboj mojih dva tisoč
prelepih kron. Sel je za vselej!

Ko je Sulkačev končal svojo povest, je žalostno
povezil glavo in umolknil.
— Kako se je va reč končala? — sem vpra-
šal.
Divo je zakričal:
— Kako? Jaz osel ti grem v Budimpešto, —
na, sem si rekel na njej, bom pa govoril v svo-
m novem jeziku. Pogledam skozi okno — v
zjavni gozd — obrnem se k sosedu v kupeju in
pričnem peti v ogrskem jeziku:
— Lep good! (Bam, tram-ta-ta-tam!)
Divo je pogledal name in se obrnil stran.
— Gazogenerator? — sem vprašal. (Kako ži-
vite?)

Vzel je svojo prtljago in molče odšel v drug
kupa.

Toda moj jezik me je srbel še dalje. Sel sem v
koridor, zagledal tam osamelo gospodično, ki je
gledala skozi okno, in se pozanimal v madžaršči-
ni, ali bo kmalu prihodnja postaja... Ne vem,
kaj je bila, ona je zakričala, nekdo je potegnil
zaslono zavora, vžak se je s sunkom ustavil. Prišli
so pome... Vzeli me... Odvedli...

Ker jim nisem mogel pojmčiti v svoji mad-
žarščini vsega dogodka, — so me pridržali pol-
druzi mesec v nekem velikem mušobnem prostora-
ju, kjer je bilo vse osehje v belih haljah. Tudi
jaz sem bil v halji. Ali ni ostuden dišavek, ta
moj predavatelj?

Zasmejal sem se:
— Damsow mosam. Za naprej hoste hojz pameti-
ni. Dime! motor!
— Ka-aj?
— Sij ate vi sami nekli, da je to madžarska
beseda, ki pomeni: Na svidenje!
— Pojdite k vrugni!
In pustil sem samega na ulici, žloveka, ki je
znač ogrsko eno samo edino besedo »Klissenem«
in je neposledno pokazal še to besedo ter dal za to
dva tisoč kron.

Boris Jurjev:

Dve Maji

I.
Polkasnik Erion se je vrnil pozno popoldne
v svoje pisarno na letališča. Bil je nervozen,
skrb in notranja boleat sta mu delala stace lica
še ostanjeje. Pribočnik, ki se mu prinesel pošto,
je zasnil, da, stvaraj zakričal je nad njim. Edino,
kar je tišil dan še vprašal, je bilo, če se je kapeta-
n Arnaldo še vrnil. Povedal se mu, da je še
na izvalnem poletu, da pa mora vsak čas pristati.
Pred njim na mizi je ležal list papirja, popisav
z imeni Maja. Razmišljal je o dogodkih prejš-
njega večera, ki mu je prinesel v življenje tako
čuden preobrat. Prišla je k njemu neka dama, ki

je želela gvoriti s kapetanom Arnaldom. Erion
je spoznal takoj, da je podobna njegovi davni,
lahkomiselni ljubimi. Stara čustva v njem so se
prebudila, zaljubil se je v deklico, ki je čakala
kapetana. Ta je sličinčji došel in z navesto odšel
v mesto.

Erion se je zatopil v spomine. Bil je bogat,
mlad plemič, ki je iz precejšnje oholosti stopil v
vojaško službo, da bi nosil z zlatom vezena uni-
forme. Nekega dne je na jezatem izletu spoznal
mlada, neizkušeno deklo, ki se je v lepega, vsele-
ga častnika takoj zaljublila. Erion se je po
navadi svojih tovarišev nekoliko potiral s njo,
nato pa je osramočeno pustil. Prosil je za pre-
mestitev v drugo mesto, kjer je nadajjeval pre-
cej razburkano življenje. Vendar pa je njegov
oče izvedel za sramotno dejanje in poslal sinu
oster opomin.

Sin je vrnil očetu ukor z mirnim pojasnitom, da
očetu njegovih zadev ni nič mar. Starega grofa
je to tako razžalilo in razjezilo, da je lahkomis-
elnega sina razledinil. Častnik je to več sprječel
razburjen in z očetom do njegove smrti ni več
spregovoril besede. Poslal mu je samo še pismo,
s katerim mu je sporočil, da je vzel njegovo
poslednjo prijaznost na znanje.

Čez več let je dobil od očeta pismo, kjer mu
je ta hotel vrniti čast in denar, toda pod pogojem,
da se poroči z Majo. Erion je tudi to željo
odbil. Tako je zaseval med njima še večji pre-
pad, oče in sin sta se dokončno odtrgila. Po dvaj-
setih letih molča pa je oče poslal po svojem
odvetniku sporočilo, da ga na smrti postelji roči,
naj se poroči z Majo, ki ga še vedno čaka. Nato
mu je izročil dedno listino.

Ko je prišel domov, je Erion doživel razna pre-
senečenja. Njegovo bivše deklo je umrla od ve-
selja, da se ljubimec vrča. Ali je ta žalostna
vest pretresla njegovo dušo ali ne, si ni znal
razložiti. Vendar se je umaknil iz hrupnega živ-
ljenja za dolgo dobo. Zapri se je sam vase, nje-
gov neprijetni nastop in hladnost v govoru in
obnašanju sta bili vzrok, da moč ni znal več
nobenega prijatelja, sam pa tudi ni bil obso-

Življenje na Japonskem

Ni dežele na svetu, ki bi očitovala toliko romantike in poezije kakor Japonska. Povzdig Japoncev v kulturnem življenju jih ni prav nič od tužil njih narodnim šegan in običajem. Ostanke stare kulture so se ohranili do današnjega dne deloma zaradi vere, deloma iz tradicije. Celo evropski Japonec je podvržen vražam in se zvesto drži obredja, preden pride za delo. Isto stori tudi potem, ko je delo končal. Baš ti ostanke stare japonske kulture obdajajo Japonci z dihom romantike. Nam Evropcem manjka prilagodljivost, da bi popolnoma doumeli duševnost izvencropskih ljudstev. Japonska in njeni obradi so nam uganka, ki je bomo nikoli razrešili do kraja. In sicer uganka, spričo katere nas obletavajo najrazličnejše predstave. Te stvari skušamo doumeti s čuvstvom, z razumom pa jih moremo spoznati.

Kakor nobeno ljudstvo v Evropi je Japonec gostoljuben in rad odpre svoje duri tujcu. Doma gosti povabljenca kakor more. In človek, ki pride v japonsko hišo, zadržno sklene, da bo gostoljubnost izkoristil do skrajnosti — samo zategadelj, da bi kaj več izvedel o deželi in ljudeh. A Japonec je zvit ter molči o sebi in svoji domovini. Gosta sprejme z veliko pohvalo, poje mu naravnost himne, ki veljajo evropskemu napredku in njegovemu genialnemu duhu. Tudi mu glasno stiska roko ter na ta način izpričuje, kako zelo spoštuje in ceni belo kožo njegovih rok, ki velja



Japonska pomlad

na Japonskem za nekaj odličnega. Evropec je na ta način ukanjen baš za tisto, kar ga najbolj zanima: izključen je od tiste stvarnosti: opazovanja, ki mu je bilo namen, ko je prestopil prag japonskega gostitelja.

V razgovoru z Evropcem je Japonec ljubezljiv, da, naravnost podložen. Tako se opazovalcu čedalje bolj izmikajo japonska tla. Kmalu spozna, da je pravzaprav on tisti, ki je potegjen. In ne le prijaznost hišnega gospodarja, tudi vdanost poslov ustvarja v gostu tisto ozračje, ki se začne z navdušenjem in se konča s simpatijo.

Tujec, ki stopi v japonsko hišo, sezuje v predsobi čevlje in natakne soriije, slamate sandale. Hišni gospodar ga nato vljudno prosi, naj odloži težo svojega telesa na blazino, s katerimi so podložene klopi. Okoli peči posede vsa družba čepé v krogu in japonski gostitelj ponudi najprej grenek čaj.

Zabava je zelo enolična in ne teče gladko, temveč se zatika. Gostitelj pazi na to, da tujec čim manj izve o njem in Japonski. Na neposredna vprašanja odgovarja po ovinkih in zelo neodločno. Japonec namreč ljubi nepomembno zabavo, ubijanje časa, in govori o nevažnih in brezpomembnih stvareh, ki evropskega gosta utrudijo. Vse, kar pove, pa skuša dati čimbolj vodeno barvo, da na ta način zataji svojo osebnost. Nesan, mlajša služkinja, ki opravlja najnižja opravila v hiši, prinese po čaju na črnem lakiranem podnosu vrsto svojevrstnih jedi v majhnih skodelicah, ki izgledajo zelo čudno in vabljivo. Ta mnogovrstnost jedi je nekakšen predjužnik jedi, napravljenih na japonski način. Na pladnju so ribe, pripravljene na najrazličnejše načine, japonski raki, najokusnejša vrsta jastogov in tsukemoino, uparjeno sočivje, suho in sveže sadje. Vse to čaka v skodelicah, ki jih nenehoma podajajo v krogu. Kakor pripravljamo pri nas jedi samo zaradi videza, delajo to tudi Japonci. Stvar pa je pri njih ta, da opremijo vse jedi z rižem. A medtem ko pri nas odrinemo dodatek h kraju, velja riž na Japonskem za sveto jed in ga je treba použiti do zadnjega.

Namestu našega jedilnega pribora uporabljajo Japonci palčice. Treba pa je že velikanske spretnosti, da se Evropec privadi temu načinu življenja. In medtem ko se Evropec uri v tej tehniki, občutno trpi razgovor. Tu poseže vmes a pravo angelsko potrpežljivostjo najstarejša služkinja v hiši. Vredna je res vsega občudovanja, ko nevtrudno pripoveduje o svoji domovini in mladih letih. Nepopisno je vztrajna in njena beseda poživilja družbo. Pri tej priliki izve gost za marsikakšno podrobnost iz življenja japonskega ljudstva. In kar gosta skoraj osupne, je, da živita

gospodar in posej v naravnost prijateljskem razmerju. Služkinje ostanejo po navadi do konca svojega življenja pri hiši.

Glavna jed je riž, k njemu servirajo zopet ribe, posebnost obroka pa je jegulja, ki jo ponudijo na koncu. Potem nalijejo v skodelico čaja, da se posoda nekako umije in očisti, zakaj od riža se ne sme zavreči niti rižek.

Evropec se najbolj čudi japonski navadi, ki naj izpriča, da mu je jed posebno teknila. Začne se oblizovanje in mlaskanje in čim glasnejše se razlaga, tembolj je dokaz gospodarju, da je povabljenec res imenitno pogostil. Japonci so v mlaskanju nedosegljivi mojstri. Ko se gostje namieskajo in obližejo, jih vodi gospodar v sosednji prostor. Japonska hiša je namreč tako urejena, da samo premakneš steno iz papirja, pa si tu ali onstran stene, v večji ali manjši sobi. Tukaj ti čakajo gejšé v krasnih kimonah. Odkod so prišle? Gostitelj jih je najel v čajarnah. Prišle so z instrumenti, posele po preprogah in začele zabavati goste. Začne se godba.

Gejšé niso, kakor često mislimo pri nas, dekleta veselja. Cesto najdemo med njimi deklice visokega rodu in časti. To so dekleta, ki so jih starši kot mlade deklice oddali v čajarne, kjer so dobile pouk v glasbi in lepih umetnostih. Medtem ko se razlega glasba, Japonec pazno poslušava govor muzike, pri tem pa kadi pipico, čije glavica je komaj tako velika kakor konec prsta.

Preden se gost poslovil, mu gostitelj razkaže še svoj vrt, ki stoji poleg hiše. V njem raste prtilkava drevesa, tam so majhna jezercica, umetne rečice, majčkene mostički, pisane loke, katerih se Japonci otroško veselijo. Iz papirne hiše se medtem še vedno razlega godba, japonske melodije, iz katerih vre melanholijska, neizpolnjena ljubezen, pričakovanje, hrepenenje.

Japonska je za Evropo vselej uganka, metulj, ki leta od cveta na cvet in se nasrka iz vsake čašice medu, pri tem pa je zaman trud vsakogar, ki ga je skušal ujeti.

KRALJEVO PETJE

Rossini je potoval nekoč po Portugalskem in kraj Pedro ga je povabil na obed. Ker je bil Rossini velik sladkosec, mu je bilo kraljevo povabilo še posebno dobrodošlo. Toda obetal so se mu še drugi »užitki«. Kraj je bil namreč sam navdušen pevec in to priliklo je hotel porabiti, da bi slišal mnenje slavnega skladatelja o svojem glasu. Po obedu je povabil Rossinija v drugo krilo svojega dvorca in tam je Rossini z dolžnim spoštovanjem poslušal kraljevo petje.

— No torej, mojster, kako sodite o mojem glasu? — je vprašal kralj, ko je bila pesem končana.

— Veličanstvo, — je odgovoril Rossini z glasom najskrenejšega prepričanja, — še živ dan nisem slišal nobenega kralja peti bolje.

V zraku je zadušalo po ozonu. Arnaldo je molče zavrtel krmilo. »Tako, zdaj spusti raketo!« Skozi lino je vrgel pilot majhno luč, višedo na svileni tkanini. Padalce se je odprlo. Toda dež, ki ni fenjal liti, je drobno tkanino zmočil, da ni opraviila svoje naloge dobro in je padala prehitro. Kljub temu so letalec ugotovili, da leži mesto pod njimi.

Arnaldo je potegnil za vzvod. Letalo je olajšano nadaljevalo pot. Bombe so padle. Med litjem dežja in grmenjem so zaslišali eksplozije. Začeli so se vzdigovati. Igra narave je bila strašna. Veter je zapihal v bok letalu s tako močjo, da ga je vajena in močna Arnaldova roka komaj držala v ravnotežju. »Pekleno vreme!« je zasikal pilot. »Nikoli ne grem v takem neurju! Zdal naj odprejo svoje žaromete in pošljejo svoje lovce! Ne, kapetan, nikoli se ne bomo več posdravili živi na zemlji!«

Tisti mah so segli prvi snopi žarkov na nebo. Igraje so se lovili po dežju, nenadno so osvetlili letalo. Protiletalska obramba se je pričela. Nebo je bilo ognjeno. Dolge, svetlikajoče se črte so kazale pot izstrelkov. Nevarnost je postajala vedno hujša. Neka strojnica je razbila šipo pred kapetanom. »Ti žarometi! Pogubili nas bodo. Kdaj se dvignejo lovci?« je vprašal kapitan.

»So že tu! Je pač pri tem vsaka bojazen odveč!« je razburjeno zavpil pilot in skočil pokonci. V zraku se je zaslišalo brnenje sovražnikovih napadalcev. Odgovorile so jim strojnice z desnega boka Arnaldovega letala. Nekje je ustrelil top. »Naše orožje!« je rekel kapitan.

Lovce se je umaknil. Začel je z napadom od sprednje strani.

»Stopite k strojnici spredaj!« je zaukazal Arnaldo. Mož je molče ubogal. Težka strojnica je zaregljala. Sovražni lovec se je vnel. »Zdal je pri vrugu!« je zasikal Arnaldo. Toda ni bil edini. Skozi blisk, ki je razsvetlil nebo, so videli krdele novih, nevarnejših nasprotnikov. Ti so začeli z napadom od zgoraj in spodaj. Topiči na desnem boku so venomer streljali. »Škoda izstrelkov!« je menil pilot.

Še eno sovražno letalo se je vnelo, močje so videli v električni svetlobi pilota, ki se je pognal iz kabine. Krenili so na levo.

»Povratek nazaj čez mesto nam ni mogoč. Sprejeli bi nas premočno. Ali gremo čez morje, ali čez nevtravno ozemlje?« Odičili so se rajši za smrt v valovih, kakor da bi padli pod točo sovražnih izstrelkov nad mestom. Lovci pa niso popustili. Spremljali so nepremagljivi štirimotorni naprej. Novi, prevdarnejši napadalci so napadali zračno trdnjavo. Bojačejnež, ki je napadel spredaj, je omahnil od težke puške. Nekemu letalu se je posrečilo, da je junakom zbil krmilne naprave na repu. Močan plamen je zavel iz sovražnikovega motorja. »Srečo imamo, da smo maščevani!« je šepnil pilot.

Letalo se je naglo dvignilo. Toda dobili so novega nasprotnika, ki ni bil pripravljen tako hitro popustiti. Napadel je v loku in streljal na motorje. »Hvala Bogu, da imamo okoli bencinskih tankov debel oklep. Topiča menda ta nima,« je rekel kapitan. Lovec, ki je spoznal, da je nasprotnik močnejši, je potkusil od zgoraj. Razbil jim je oddajni aparat, uničil jim je orientacijske instrumente. Ves odpor ni pomagal nič. Eiti je moral izvrstven pilot.

Eden izmed posadke je stopil k strojnici v lino. »Zdal bo začel spredaj. Ako ga zdaj ne uničimo mi, bo kasneje on nas.« Toda sovražnik ni potkusil od te strani. Vedel je, da je orožje težkega kalibra nepremagljivo. Nekaj strelcev je prodrl v kabino. Skozi luknje na stropu se je vtil dež v močnih curkih.

Pod njimi je zaregljal brzostrelni top. Moral je imeti nad sovražnikom uspeh, kajti ta se je takoj umaknil. V blisku, ki je razsvetlil nebo, so videli, kako beži proti obali. Nadležnih lovcev ni bilo več — imeli so samo še enega sovražnika — vreme.

Nastal je močnejši vihar. Metalo jih je kakor igračo po zraku. Kaj je z ostalimi, niso vedeli. Zveze ni bilo nobene. Obdajala jih je temna, gosta noč. Zračni vrtinci, ki so jim ogrožali ob-

stanek v zraku, so postajali gostejši. — »Zmanjkalo nam bo goriva!« je rekel pilot. »Preveč ga porabimo s tem, da kljubujemo vetru.«

Mož je imel prav. Goriva je bilo še za 100 km leta v tem vremenu. Do obale bi bilo okoli 500 km. Nenadoma jih je dvignil močan vrtinec nad oblake. Na višinski uri je obstal kazalec pri 6000 metra. Posledice spremembe zračnega pritiska so se takoj začutile. Pilotu, ki je sedel zraven kapitana, se je vila kri. »Zaprte naglo vse lino!« je ukazal poveljnik. Dežja v tej višini ni bilo. Častnik je hotel pogledati na kompas, toda dragocena priprava je bila razbita. Predani so bili vremenu. Pilota sta videla na kapitanovem obrazu skrb, ki jo je zaman skušal prikriti, ko je rekel: »Obvestite posadko, da lahko odskoči vsak s padalom, toda ne vemo, kje smo; pod nami je morje!« Pilot se je naglo vrnil. »Ničče noče! Pravijo, da bomo šli skupaj v smrt!« Častnik je priklmal.

Da je vse izgubljeno, je vedel. Bilo mu je žal življenja samo zaradi Maje, s katero sta pripravila tako lepe načrte za bodočnost. Misel, da bi utegnili biti srečna s kom drugim, da bi pozabila nanj, ga je navdajala z nemirno. Pogledal je oba pilota. Poročena sta, tnata družine, otroke, zakonski mir in dom. Za nju je smrt gotovo hujša kakor zanj.

Letalo se je spet močno nagnilo. Sredi tuljenja vetra so slišali, da se je ustavila jeklena pesem motorjev. Zamrl je zadnji ropot. Ostali so sami sredi viharja brez upanja na rešitev. Odpor proti vetru, ki so ga prej dajali motorji in ki jih je še tako dolgo držal v zraku, je omahnil. Veter jih je nosil kakor peresce po zraku. Posadka je molče čakala smrti, ki jih bo vzela v svoje varstvo.

Arnaldo je pritisnil na nožni pedal. Na plošči pred njim je zagorela modra luč. Veter, ki jim je pritisnil v hrbet je pognal štirimotornik daleč naprej.

»Slišita kako šumi morje?« Veseli se nas, novih žrtev! Že čutim, kako me obdaja hlad vode,« je rekel Arnaldo. Pilota sta molčala, zadnje kaplje

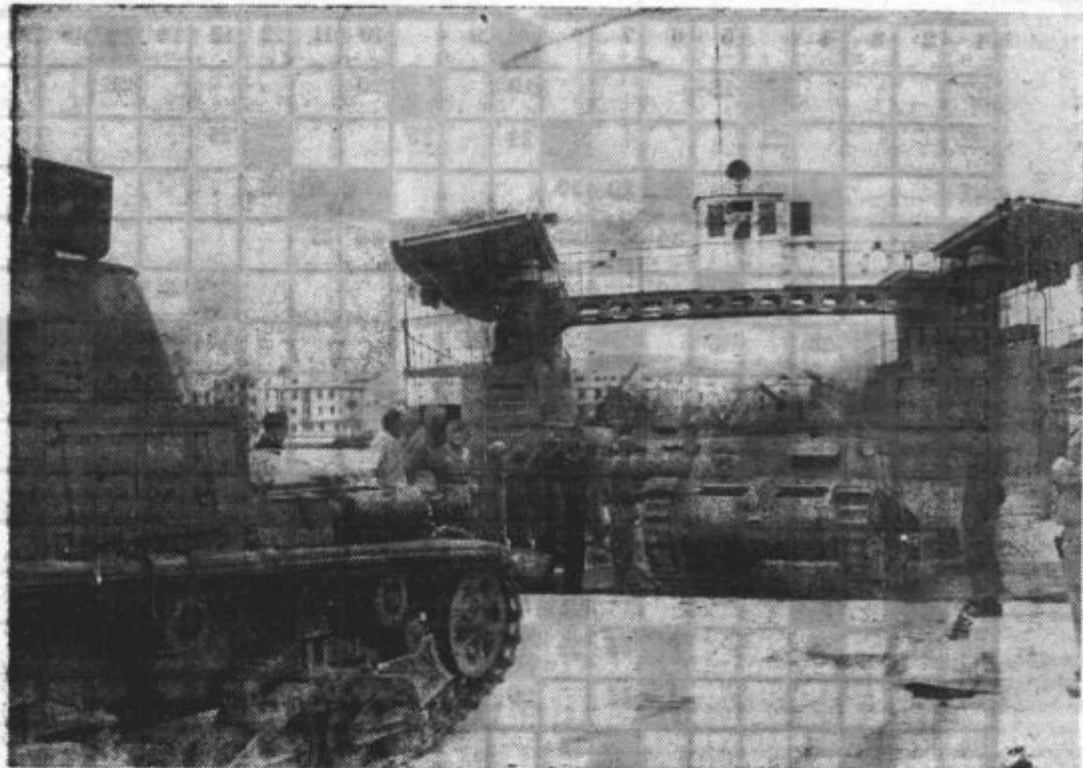


PO SVETU

X Uspešno zdravilo proti otroški mrzlici.
Nekoliko pred desetimi leti je neka nemška tvrdica za izdelovanje zdravil izdelala dobro zdravilo zoper celo vrsto nalezljivih bolezni, ki jih n, bilo mogoče zdraviti prej, dokler niso svojih posledic že pokazale. To je bil izdelek, znan pod imenom Prontosil. Po podatkih, ki so jih zbrali v neki veliki nemški bolnišnici, se je ugotovilo, da je zaradi stalne uporabe tega zdravila umrljivost na otroški mrzlici padla od 20 na 4,5%. Manj uspešno se je zdravilo izkazalo pri preprečevanju bolezni, ki se rade pojavljajo po porodih, kakor je na primer sepsa. Iz tega nagiba pa so izdelovalci zdravil prišli do novega uspeha in so izdelali Tibatin, ki se je že izkazal zlasti pri porodniški mrzlici.

X Kako dočakaš 100 let. V kraju Krelkau v spodnješlezjskem okraju Frankenstein je praznoval hišni posestnik in bivši kmetovalec Robert Jüschke stoletnico rojstva. Stoletniki so sicer redki med ljudmi, vendar pa ne tako, da bi vzbujali splošno pozornost. Robert Jüschke jo pa vzbuja po svoji izredni čilavosti in trdnem zdravju. Sleherni dan prebira svoj dnevnik in njegov spomin vzbuja po pravici splošno občudovanje. Še ko mu je bilo 99 let, je hodil peš iz domače vasi v mesto in nazaj, ker so mu navadno ni hotelo čakati na poštni avtobus. Brije se vedno sam. Če ga kdo vpraša, od kod mu trdno zdravje in izredna čilost, mu odgovori, da je v življenju vedno mnogo delal in zmerno živel. Botan ni bil nikoli in zdravniške pomoči nikoli ni potreboval. Mož pravi, da je najvažnejše, da človek lahko na kaj upa.

X Nevarne mravlje. Predlanskim v avgustu je krenil raziskovalec dr. Fernando Quiquerez s tremi asistenti in tremi Indijanci proti gornjemu toku Rio Para, da bi poiskal tam redko vrsto orhidej. Petega dne so zagledali pred seboj na robu gozda nekaj temnega. Ko je posijalo sonce, so videli čuden prizor. Kamor je seglo oko, je bila zemlja pokrita z milijoni mravelj. Daleč naokrog je zemlja naenkrat oživeła. Cele armade mravelj so se premikale naprej. Le ozka reka je ločila raziskovalca z njegovimi spremljevalci od tega ogromnega mravljišča. Mnogo mravelj je zlezlo ali popadalo v vodo, da bi tako napravile most čez reko. Toda voda je sprotila odnašala vse seboj. Tedaj so se začele mravlje prijemati v krogle in se tako trkljati v vodo. Na drugi strani so se krogle razpršile in mravlje so zopet lezle na vse strani. Na milijone jih je utonilo, toda drugi milijoni so srečno prišli čez reko. Člani ekspedi-



Naši oklopni vozovi, izkrcani v neki tuniški luki, neposredno nato odhajajo na bojne odseke

cije so tedaj pograbilli deset kant bencina, ki so jih imeli seboj za svoj tovorni avto in politi z njim obrežje. Plameni so svignili kvlišku in zasmrdelo je po gorečih mravljah. Toda črna vojska se je pomikala naprej preko kupa zoglenelih mravelj. Umaknila se je ognju na desno in levo, ter začela napadati človeško taborišče od treh strani. Mravlje so obkollile ekspedicijo, ji odrezale pot in začele lezti na tovorni avto. Tedaj je najpogumnejši Indijanec tvegaj prodor skozi živo steno. Hotel je poklicati pomoč, toda šele po petih strašnih urah, ko so se morali člani ekspedicije neprestano mazati z bencinom, da so se vsaj nekoliko zavarovali proti mravljam, je slednjič prispela rešitev. Oblegani ekspediciji je prhiteo na pomoč več po Indijancih alarmiranih farmerjev, ki so napadli mravlje od strani. S seboj so imeli 300 kant bencina. Ogenj je končno zadržal napad mravelj in jih uničil do dveh tretjin. Kar jih je ostalo živih, so se umaknile. Tako je bila ekspedicija brazilskega učenjaka v zadnjem trenutku rešena.

X Naključje delj premoženje. V zaledju Birme žive nekatera plemena, ki imajo zelo pame-

tno urejen način razdelitve premoženja ob ločitvah zakonov. Zakonca, ki se hočeta ločiti, zaklenejo skupaj v njuno kolibo in pred vsakega postavijo gorečo svečo. Poprej pa točno izmerijo obe sveči, da sta enako dolgi. Zakonca si sedita nasproti in čakata, katera sveča bo poprej dogorela. Čim ena sveča ugasne, vsiane zakonec, pred katerim je gorela in zapusti kolibo. S seboj sme vzeti samo to, kar ima na sebi. Drugi zakonec, ki mu je bila usoda bolj naklonjena, da je njegova sveča dalje časa gorela, pa dobi kolibo in vse drugo premoženje. Menda je to edini primer, ko usoda sama ali bolje rečeno naključje, delj premoženje med ljudmi.

X Ribolov — z elektriko. V bližini Solnograda so pred kratkim napravili zanimiv poskus, kako bi lovili postrvi s pomočjo — električnega toka. Zadostuje, da postavimo v potok ali jezero električni motor z istosmernim tokom. Zaradi električnosti se ribe dvignejo na površje in se vse usmerijo proti pozitivnemu polu, kjer se postavljene dobre ribiške mreže. V nekaj urah je na ta način mogoče ujeti izredno mnogo postrvi.

vila iz naročja. »Hvala vam, samo trenutna slabost. Oprostite!« Zravnila se je. Pri tem ji je padel z vratu črn, svilen šal prepet z zlatim medaljonom. Erion se je sklonil, da bi ga pobral. Pri tem se je ob dragocenosti zdrznil. Možgane mu je spreletel droben spomin: »Ali nisem dal nekoč tega svoji Maji? Kako ga je ta deklica dobila?« S trepetajočimi prsti je gledal zlato v rokah. Podoba dvojnega srca! Obrobjen je bil obesek z rdečimi safiri. Erion je vprašal globoko resno:

»Gospodična, kako ste dobili to dragocenost?« V čudni slutnji je obmolnil. Tišina v pisarni je bila neznozna. Hotel je, da bi mu delikata takoj odgovorila, da bi napravila tej skrivnosti konec. Kaj pomeni ta medaljon, ta usodni zlati obesek na vratu mlade Maje?

Iz premissijevanja ga je vzbudil zvonki Majin glas: »To vertično z obeskem mi je izročila mati na smrtni postelji. Rekla mi je, naj nikar ne zaupam nobenemu možu, četudi bi mi obljubljal raj. Takole mi je naročila: Kadar te bo kdo ljubil, takrat molji in drži med prsti ta obesek. Mogoče bo prinesel srečo tebi!« To so bile zadnje besede moje matere. Včasih mi je pravila, da je bila vse življenje nesrečna zaradi čaršnika, ki jo je zapustil — z menoj vred... Za božjo voljo — kaj me tako gledate?« se je zdrznila deklica, ko je videla, kako je Erion pobledel.

Ni ji odgovoril. Vrtel je medaljon v rokah in ga skušal odpreti. Deklica mu je dejala: »Zastonj je vaš trud. Ne bo se vam posrečilo, da bi ga odprl. V njem je slika mojega očeta, ki ga pa žal nisem nikoli videla.« Polkovnik je vztrepetal. Mravljinca so mu zagomazali po hrbtu. Slednjič je na njegovi črti letal medaljon — odprt.

V njem je videl podobo mladega častnika v kapetanski uniformi. Spoznal je svojo sliko iz mladosti. Pod njo je bilo vrezano: »Moji Maji.« Polkovnik je pogledal Majo in medaljon. »Ti, ti si moja hčerka! To je moja slika!«

»Vi — moj oče?« je preplašeno vprašala. »Nikoli nisem slišala ničesar o vas, zdaj mi pa nenadno razodevate, da sem vaša hčerka!«

Vzela mu je obesek iz rok, ga zaprla in mu ga vrnila: »Zdaj ga odprite! Ako se vam posreči še enkrat, bom prepričana, da ste ga nekoč dali moji materi!«

Erion je začuden ubogal. Pritisnil je dva safira v zlato. Nato je stisnil staklco od strani. Pokrovec je odskočil. Maja je začudeno pogledala medaljon in očeta. Nežno ga je objela: »Zdaj vem, da ste moj oče!« Radostno ga je poljubila. Toda Erion je videl, da njeno veselje ni pristrčno. V njenih svetlih očeh je opazil izraz, ki ga je bil poznal že pri njeni materi. Njene oči so nemo vpraševale: »Ali bo kmalu tukaj oni, ki ga ljubim?«

Polkovnik je povest pogled. Kaj si hotel storiti svoji hčeri! Pognal si ji zaročenca, svojega prijatelja, v smrt, ljubil si jo kakor mladenič!... Postalo ga je sram samega sebe. Povestil je oči in zardel. Stisnil je dekle močneje k sebi.

V tem je tam zunaj pristal dvomotoren lahek bombnik. Maja je vprašala: »Je on?« Polkovnik je dvomeče skomignil z rameni. A v tem je že vstopil Arnoldo z obema pilotoma. Ko je videl kapetan svojo ljubljeno Majo v objemu polkovnikovem, ga je obšla jeza in ljubosumnost. Naglo se je obrnil. Erion se je iztrgal iz rok Maje, ki je zajokala. Mična zadeva se je zaključila s tem, da je kapetan Arnoldo stopil v letalo, ki je bilo pripravljeno za polet. Naglo in nevarno se je vzdignil. Erion je stekel v radijskemu oddajnemu aparatu. Veleval je Arnoldu, naj se takoj vrne, ker ga čaka ljubeča Maja. Z brezmočno jezo je opazil, da ima Arnoldo svoj sprejemni aparat zaprt. Kričal je Erion, skoraj jokaj od žalosti, ko je videl, da se je os kapetanovega letala obrnila proti zemlji.

Arnaldo se je med tem časom odločil. Bilo mu je žal, da je tisti usodni trenutek potisnil kolesa, da je letalo ostalo s kabino dovolj visoko iz vođe. Jezil se je, da je on prvi zbudil oba pilota. Kaj, ko bi tudi njih z letalom odneslo morje ven, v gotovo smrt! Ne bi mu bilo treba trpeti, kakor je trpel prej, ko je videl edino, kar je ljubil, v objemu prijatelja in predtojnika... Obuja se mu

v svešem spomin prizor, s kolikšnim veseljem so sprejeli vojniki obrežne patrolje viteze in junake z oblakov. Kako so bili vsi trije veseli, da so se ponesrečili v bližini domače obale, da niso zapadli v sovražno ujetništvo... In zdaj! Obrnil je krmilo, da se je letalo v strmoglavnem letu bliskovito približevalo zemlji.

Se čuje v slušalkah prasketanje. Saj je tako vseeno, če Erion pove zdaj svoje misli, ali pa jih ne! In vendar si je nataknil slušalki na ušesa. Privije, ostrmi!... Da je Maja Erionova hči! Pravkar sta se spoznala z očetom, ko je prišel Arnoldo!... Z vso močjo je začel obratovati krmilo. Letalo se je počasi, prepočasno, ravnilo. Zemlja je bila preblizu, primanjkovalo je prostora za veliki lok, ki bi ga moral izpeljati. Hladne, potne kapitanove roke so krčevito obrnile krmilo. Letalo so omahnila krila. Trup je še zaplaval v zraku, nato ga je vrglo v silovitem sanku ob tla. Ogrodje se je razbilo, izza motorja je šinil plamen, ki ga je veter vlekel daleč nazaj. Reševalci so potegnili iz gorečega letala kapetana Arnalda — še živega. Bil je ranjen po rokah in nekoliko opečen po obrazu. Padeč ga je sicer onesvestil, toda mož je bil še zmožen življenja.

Ko je Erion videl, da je njegov bodoči zet še pri življenju, se je skoraj zgrudil še on sam. Stekel je v pisarno, kjer je vsa pretresena jokala Maja. Povedal ji je srečno vest in se kratko zamislil. Tako je jokala pred leti njegova Maja, — kako ga je pač morala ljubiti! In on ni hotel te sreče, obrnil ji je hrbet. Kako veliko krivico je storil pokojnici in svoji hčerk! Če bi bil v mladosti ubogal nasvete svojega očeta, bi bil zdaj srečen on in bi bila srečna tudi njegova družina! Mladostna lahkomišelnost!

Skozi solzne oči je videl, kako so v pisarno prinesli obvezanega kapitana in kako ga je Maja objela. Ni mu bilo treba deliti z roko ali z besedami očetovskega blagoslova. S srečno ljubeznijo hčerke je bil maščevan in opran madež iz Erionove mladosti.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
17				18				19		20				21		
22			23					24		25			26			
27			28			29	30				31					
	32		33			34	35			36	37					
38	39				40				41				42			
43	44		45		46				47				48		49	
50			51				52		53			54		55	56	57
58		59			60				61			62				
63			64				65					66			67	
	68					69	70			71	72			73		
74				75	76		77		78				79			
80	81		82				83	84				85		86		87
88							89		90		91		92		93	
94			95													97

Križanka št. 7

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. učni otiskovalec na vasi, 9. samec domače živali, 15. egipčanski solnčni bog, 17. gorečnost, ognjevitost, zanos, vnema, 18. suho sadje, 20. postavljen, poklican; ocenjen s slabim redom, 22. odnos, razmerje, 24. uglajeno vedenje, 26. stara Ljubljana, 27. žensko ime, 28. medmet, 29. sem v negotovem stanju, niham med dvema stvarima; sem priklenjen, navezan, 31. obilen, številni, 32. arabska država, pokrajina, ki ji načeljuje arabski poglavar, 35. politični predstavnik bivše banovine, 36. lesene posode, 39. površinska mera (množina), 40. poljski delavec; slovenska kmečka revija, 41. ptice, 42. italijanski spornik, 43. kratica za znane oddelke nemške nacional-socialistične stranke, 45. vinski kis, 47. zemlja, kjer je še nedavno raslo drevje, 50. pivo (v kroškem narečju), 51. hiter, uren, 53. svetopisemska oseba 54. nepogrešljiv priročni vsakega civiliziranega človeka, 58. danes zjutraj, 60. kulturn, prosvitljen, 62. priučiti, naučiti, znajti se v čem, 63. letalo, 65. trdna snov, 66. medmet, 67. gol, neoblečen, 68. svetopisemska oseba, 70. zavestno, naklepno izrečena neresnica, 71. šaljiva zgodba (v narečju), 73. izročeno, podarjeno, 75. najmanjši snovni delec, 78. nevarna nalezišča bolezen, 79. drevo; rudnik bakra v Srbiji, 80. postaja ob progi Ljubljana-Zidani most, 83. predlog; sibirski reka, 85. zdravim, 87. predlog, 88. nevarna in ne najkrajša pot, 89. svežilna pijača, 92. dolžnost katoliških duhovnikov, 94. predlog, 95. brez njega ni rastlinskega pridelka, 96. policaj, reditelj, čuvaj, 97. domače živali.

Navpično: 1. nekritično prepričanje, zaupanje; žensko ime, 2. slovensko žensko ime (množina), 3. mesni izdelek, 4. osebni zaimek, 5. spev, pesem, 6. zabela revnih, 7. svetopisemska oseba, 8. rimska številka 101, 9. zdravilna rastlina grenkega okusa, 10. zraven, poleg, 11. žensko ime, 12. samo, francoski spolnik, 13. predsednik turške republike (fonetično), 14. pastirji, ljudje brez stalnega bivališča, zlasti v starem veku, 15. okvara, načeta mesta, 16. južno sadje, 19. postrežček, prenašalec tovorov, 21. prazen, ničeven, 23. naziv za bolgarsko kraljico, 25. rimsko število 999, 30. cigareta, 31. zločinec, nepoštenjakovič, hudobni človek, 33. posmehljivost, posmeh, zasmeh, 36. domača žival, 37. morsk pojav, 38. neizbežna bodočnost, kismet, s človeškimi močmi neodvrnljivi dogodki, 41. geometrijski pojem, 44. negmotna dobrina; žensko ime, 46. nemško moško ime, 47. skromen, pohleven, 48. muslimanski bog, 49. hudobni duh, vrag, 52. figura, zunanja podoba snovi, 53. francoski politik, 55. italijanski veznik pred samoglasniki, 56. enota srbske denarne veljave, 57. obdelovati zemljo na poseben način, zlasti v vinogradih, 59. gledati, opaziti, 61. večji kos lesa v obliki debele pal'ce, 62. napad, naskok, 64. razgiban, netrden, 69. predlog kakor pod 93. vodoravno, 72. pripadnik evropske države, 73. prenos lastnine v prislilnem dražbenem postopanju, 74. kos pohištva kmečko opremljene sobe, 76. na ta načrt, 77. sila, jakost, 79. oblika pomožnega glagola, 81. moško ime, 82. kratica za akademski naslov, 84. zabavišče, 86. denarna nakaznica, 87. svoilni zaimek, 90. oblika pomožnega glagola,

91. egipčanski solnčni bog, 93. oblika pomožnega glagola.

RESITEV KRIZANKE ŠT. 6.

Vodoravno: 1. bosa, 1. spačeno, 10. robijaš, 16. čva, 17. stol, 18. Finke, 20. Alena, 21. ledolomilec, 24. Adonis, 26. nikol, 27. Ozalj, 29. žareča, 32. Kogej, 33. Una, 35. Tine, 36. Ural, 38. težaven, 42. ro, 44. bo, 46. no, 47. ime, 49. vratar, 51. praded, 54. ASK, 56. Inge, 58. si, 59. eter, 61. vrt, 62. Aron, 64. epi, 66. komar, 68. pi, 70. aman, 72. ledenica, 74. ogel, 76. la, 78. arena, 80. ata, 84. ec, 82. lani, 83. Enare, 85. Ana, 86. onf, 87. al, 88. pohati, 85. Uri, 91. ep, 92. je, 94. oči, 96. Edi, 97. imitac'ja, 99. ara, 101. cela, 102. Adakale, 103. aleja.

Navpično: 1. bel, 2. oven, 3. sadika, 4. stoleten, 5. pomije, 6. ali, 7. Efez, 8. Nica, 9. on, 10. red, 11. Banat, 12. Mirja, 13. jesen, 14. An, 15. šara, 17. slog, 19. Kajun, 23. okoli, 23. lopar, 25. ož, 28. luna, 30. čeber, 31. kuna, 34. ar, 37. rosa, 39. žvepla, 40. vas, 41. etiketa, 43. operacija, 45. odaliti, 48. minareti, 50. remi, 52. rr, 53. dvigalo, 55. kra, 57. ge, 60. Tacen, 63. omara, 65. le, 67. ona, 68. pola, 69. slepec, 71. ne, 73. danica, 75. en, 77. anode, 79. NN, 84. Ahil, 85. Arad, 86. opal, 89. ima, 90. uta, 91. eja, 93. era, 95. čaj, 98. ik, 100. al.

MALI OGLAS!

VAJENCA USNJARSKE STROKE sprejemem; vsa oskrba v hiši. — Jeglič Ivan, usnjar, Grosuplje št. 39.

SMEŠNICE



RADOVEDNOST

Emica: »Poglej, mamica, moža s črnim obrazom. Ali je to dimnikar?«
Mati: »Ne, Emica, to je zamorec; ta je po celem telesu črn!«
Emica: »Odkod pa to veš, mama?«

PRETKAN MESAR

Mesar (sosedovemu sinku): »Slišiš, Jurček, pridi k meni! Ali rad ješ kranjske klobase?«
Jurček: »Zelo rad.«
Mesar: »Prav rad bi ti dal eno, ali ne morem najti ključa od shrambe.«
Jurček: »Saj lahko kar s strehe zlezem v shrambo.«
Mesar: »O ti potepin! Torej si ti tisti, ki mi je požrl vse klobase!...«

NAJDEN KANARČEK

Janezek (z mačko pod pazduho): »Tu, gospa Marijana, vam prinašam najdenega kanarčka in vas prosim, da mi daste obljubljeno nagrado.«
Marija: »Kje imaš kanarčka? Jaz vidim samo mačko.«
Janezek: »No, kanarček je pa v mački...«

SEVILSKI BRIVEC

A.: »Poznate Sevilskega brivca?«
B.: »Ne, jaz se sam brijem...«

SPODOBNOST

Kako se obnaša tvoj zaročenec napram tebi?«
»Ah, tako dostojno, da sem mu zadnjč morala reči, naj le bo nedostojen...«

IZNAJDLJIVI SODNIK

Trije Turki so bili obtoženi, da so ukradli dragocene golobe. Lastnik golobov je trdil, da je eden izmed treh obtožencev gotovo tat. Vsi trije Turki so pa odločno zanikali tatvino tudi pred sodnikom.

— Če zanikate, da ste ukradli golobe, — je dejal sodnik, bi morali paziti vsaj na to, da bi ne nosili izdajalskih golobjih peres na turbanih.

Eden izmed obtožencev se je nehote prijel za turban, da bi skrnil golobje pero, ki ga pa na turbanu seveda ni bilo. Tako je bilo dogmno, da je tat on.

ŠTEVILO 13

Gospodinja: »Nisem babjeverna, ali v tem primeru bi me pri mizi število 13 motilo.«

Soseda: »Zakaj bi vas potem to motilo?«

Gospodinja: »Ker imam obed pripravljen samo za 12 ljudi.«

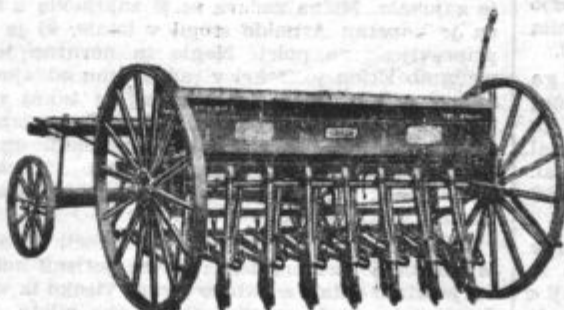
PRAVI ČAS

— Mihec, ali veš, kdaj je za trgateg pravilni čas? — vpraša učitelj učenca.

— Vem, gospod učitelj, kadar so vsi psi priklenjeni.

*Če seješ z roko, pitaš ptice,
ne ješ ne kruha ne potice,
ker seješ mnogo, žanješ malo;
od truda ti ni nič ostalo.*

*Zato nabavi si sejalni
stroj MELICHAR-jev idealni;
sejal boš malo, žel bogato,
pšenica ti bo dala zlato.*



**ORIGINALNE
MELICHARJEVE
SEJALNE STROJE
VAM NUDI
ŽELEZNINA**

**FR. STUPICA
LJUBLJANA**

SAMO POLEG »FIGOVCA«

Medprodaja pridržana